

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1894.

Andra Kammaren.

N:o 5.

Lördagen den 3 februari.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Anställdes, enligt derom förut fattadt beslut, val af nio ledamöter och fem suppleanter i hvartdera af de fyra tillfälliga utskott, kammaren beslutat tillsätta; och utsågos dervid till

ledamöter i tillfälliga utskottet n:o 1:

herr	<i>E. Hammarlund</i>	med	183	röster,
"	<i>J. A. Johansson i Strömsberg</i>	"	183	"
"	<i>E. A. Zotterman</i>	"	183	"
"	<i>G. F. Östberg</i>	"	182	"
"	<i>F. Berg</i>	"	120	"
"	<i>R. E. L. Darin</i>	"	120	"
"	<i>J. Nordin i Hammerdal</i>	"	120	"
"	<i>A. Olsson i Mårdäng</i>	"	120	"
och	<i>D. Persson i Tällberg</i>	"	120	" ;

ledamöter i tillfälliga utskottet n:o 2:

herr	<i>C. Gethe</i>	med	187	röster,
"	<i>O. W. Redelius</i>	"	187	"
"	<i>P. Waldenström</i>	"	187	"
"	<i>J. P. Dahlberg</i>	"	122	"
"	<i>K. A. Kihlberg</i>	"	122	"
"	<i>J. E. Schödén</i>	"	122	"
"	<i>C. Wallis</i>	"	122	"
"	<i>E. Andersson i Upsala</i>	"	121	"
och	<i>C. G. Bäckgren</i>	"	110	" ;

ledamöter i tillfälliga utskottet n:o 3:

herr	<i>J. Eliasson</i>	med	189	röster,
"	<i>M. Alsterlund</i>	"	123	"
"	<i>H. E. N. Amnéus</i>	"	123	"
"	<i>J. Andersson i Ölsund</i>	"	123	"
"	<i>D. Bergström</i>	"	123	"
"	<i>A. G. Ericsson i Väsby</i>	"	123	"

herr	C. F. Wallbom	123 röster,
	C. T. Lind i Gerum	122 "
och	O. Persson i Killebäckstorp	122 "

ledamöter i tillfälliga utskottet n:o 4:

herr	P. Svensson i Brämhult	med 179 röster,
	D. G. Restadius	118 "
	O. Wikström	118 "
	J. A. Aulin	117 "
	E. J. Ekman	117 "
	O. Persson i Rinkaby	117 "
	E. G. H. Åkerlund	117 "
	L. P. Larsson i Berga	116 "
och	S. Arnoldson	114 "

suppleanter i tillfälliga utskottet n:o 1:

herr	J. G. O. Högstedt	med 105 röster,
	J. E. Nordin i Sättna	105 "
	O. G. Eriksson i Öfra Odensvi	105 "
	J. Svensson från Stockholm	104 "
och	P. O. Lundell	94 "

suppleanter i tillfälliga utskottet n:o 2:

herr	A. H. Göthberg	med 99 röster,
	C. J. Öberg	99 "
	H. E. Ahrenberg	99 "
	L. J. Jansson i Djursätra	99 "
och	C. J. Bladh	98 "

suppleanter i tillfälliga utskottet n:o 3:

herr	R. W. A. M. Eklundh från Lund	med 140 röster,
	A. H. Hammarskjöld	104 "
	C. J. Hammarström	103 "
	L. Eriksson i Bäck	103 "
och	A. Wiklund	103 "

suppleanter i tillfälliga utskottet n:o 4:

herr	O. A. Johansson i Dingle	med 102 röster,
	F. Ohlsson från Vexjö	101 "
	O. Walter	100 "
	B. V. Hedgren	100 "
och	P. Nilsson i Tönnersa	100 "

Ordningen mellan de suppleanter, hvilka erhållit lika antal röster, bestämdes, sådan den finnes här ofvan angifven, genom lottning.

§ 2.

Vid härefter anställt val af tjugufyra ledamöter i den nämnd, som enligt 103 § regeringsformen och 69 § riksdagsordningen eger att döma, huruvida högsta domstolens samtliga ledamöter gjort sig

förtjente att i deras vigtiga kall bibehållas, blefvo i nämnda egen-
skap utsedde:

herr	<i>M. Andersson</i> i Löfhult	med 174 röster,
	<i>J. Ericsson</i> i Norrby	” 174 ”
”	<i>C. Falk</i>	” 174 ”
”	<i>E. G. Fredholm</i> i Saleby	” 174 ”
”	<i>A. P. Gustafsson</i>	” 174 ”
”	<i>C. J. Mustaparta</i>	” 174 ”
”	<i>P. Waldenström</i>	” 174 ”
”	<i>C. G. A. Bergendahl</i>	” 119 ”
”	<i>J. M. Ekströmer</i>	” 119 ”
”	<i>E. Eriksson</i> i Qväcklingen	” 119 ”
”	<i>J. A. Fjällbäck</i>	” 119 ”
”	<i>A. Henricson</i>	” 119 ”
”	<i>C. A. Kumlin</i>	” 119 ”
”	friherre <i>G. O. R. Lagerbring</i>	” 119 ”
”	<i>P. Larsson</i> i Fole	” 119 ”
”	<i>Z. Larsson</i> från Upsala	” 119 ”
”	<i>J. Nilsson</i> i Skrafvelsjö	” 119 ”
”	<i>S. T. Palme</i>	” 119 ”
”	<i>A. Peterson</i> i Hasselstad	” 119 ”
”	<i>K. Schönbeck</i>	” 119 ”
”	<i>J. Svensson</i> från Stockholm	” 119 ”
”	<i>C. G. Thor</i>	” 119 ”
”	<i>E. Wijk</i>	” 119 ”
och	” friherre <i>G. S. Åkerhielm</i>	” 119 ”

§ 3.

Vidare anställdes val af de tolf valmän, hvilka, jemte ett lika
antal valmän från Första Kammaren, hade att, enligt 70 § riks-
dagsordningen utse komiterade för tryckfrihetens vård; och blefvo
dervid af kammaren i sådant afseende utsedde:

herr	<i>P. Pehrson</i> i Törneryd	med 157 röster,
”	<i>J. Andersson</i> i Örstorp	” 103 ”
”	<i>J. A. Aulin</i>	” 103 ”
”	<i>A. Bexell</i>	” 103 ”
”	friherre <i>C. C:son Bonde</i>	” 103 ”
”	<i>U. Boström</i>	” 103 ”
”	<i>A. Hedén</i>	” 103 ”
”	<i>J. Johnsson</i> i Bollnäs	” 103 ”
”	<i>A. V. Ljungman</i>	” 103 ”
”	<i>O. B. Olsson</i> i Maglehult	” 103 ”
”	<i>C. Wallis</i>	” 103 ”
och	” <i>A. F. Liljeholm</i>	” 90 ”

§ 4.

Justerades protokollsutdrag angående de i förestående tre §§
omförmälda val.

§ 5.

Herr statsrådet m. m. *G. F. Gilljam* aflemnade Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till ecklesiastik boställsordning.

Denna kongl. proposition bordlades.

§ 6.

Afgåfvos nya motioner af:

herr *P. Waldenström*, n:o 142, om skrifvelse till Kongl. Maj:t om inledande af underhandlingar med Europas öfriga magter för att åt Sverige och Norge utverka en garanterad neutralitet; och
herr *J. Mankell*, n:o 143, om tillägg till § 65 riksdagsordningen.

De sålunda aflemnade motionerna bordlades.

§ 7.

Till bordläggning anmäldes:

bevillningsutskottets memorial n:o 1, med återlemnande af en till bevillningsutskottet hänvisad kongl. proposition; samt

lagutskottets memorial och utlåtande:

n:o 1 i anledning af Andra Kammarens remiss af motion angående förslag till lag om cigarrbodars stängning under viss tid;

n:o 2, i anledning af Andra Kammarens remiss af motion angående skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om upphäfvande af föreskriften i 27 § disciplinstadgau för krigsmagten;

n:o 3, i anledning af Andra Kammarens remiss af motion om ändring i 12 § af förordningen angående förändrade föreskrifter om utmätning för krono- eller kommunalutskylder, allmänna afgifter m. m. den 12 juli 1878;

n:o 4, i anledning af verkställd granskning af justitieombudsmannens embetsförvaltning; och

n:o 5, i anledning af Andra Kammarens remiss af motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning och förslag till förordning angående obligatorisk insättning i lifränteanstalt m. m.

§ 8.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr <i>P. Andreasson</i>	under 14 dagar fr. o. m. den 5 dennes,
„ <i>S. B. Bruhn</i>	„ 8 „ „ 5 „
„ <i>A. Bexell</i>	„ 14 „ „ 3 „
„ <i>E. Olsson</i> i Kyrkebol	„ 14 „ „ 3 „
„ <i>J. Andersson</i> i Ölsund	„ 12 „ „ 5 „

herr	<i>F. Berglöf</i>	under 14 dagar fr. o. m. den 5 dennes,						
„	<i>T. V. Forsell</i>	14	„	„	„	8	„	
„	<i>A. Persson</i> i Mörap . .	7	„	„	„	5	„	
„	<i>K. E. Holmgren</i>	2	„	„	„	5	„	
„	<i>S. O. Nylander</i>	8	„	„	„	6	„	
„	<i>N. Jönsson</i> i Gammelstorp	6	„	„	„	5	„	
„	<i>C. T. Lind</i> i Gerum . .	14	„	„	„	7	„	
„	<i>E. J. Ekman</i>	2	„	„	„	5	„	
och	<i>J. A. Aulin</i> . ,	2	„	„	„	5	„	

§ 9.

Justerades de i kammarens sammanträden den 24, 25, 26 och 27 nästlidne januari förda protokoll.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 2,2 e. m.

In fidem

Hj. Nehrman.

Onsdagen den 7 februari.

Kl. 1 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 28 och 30 nästlidne januari.

§ 2.

Till kammaren hade inkommit följande protokoll:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen
för kongl. justitiedepartementet den 3 februari
1894.

Hemmansegaren Anders Göransson i Åsen hade aflemnadt fullmagt, utvisande att han vid riksdagsmannaval, som den 4 september sistlidet år hållits i Gestriklands vestra tingslags valdistrikt af Gestriklands domsaga blifvit utsedd till ledamot af Riksdagens Andra Kammare för en tid af tre år, räknade från och med den 1 sistlidne januari; och sedan berörda fullmagt funnits vara i föreskrifven form utfärdad, samt vidare granskats af vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, utan att desse mot fullmagten framställt någon anmärkning, beslöts, att protokoll öfver hvad sålunda

förekommitt skulle meddelas Andra Kammaren, hvarjemte fullmagten skulle till kammaren öfverlemnas för att hållas Anders Göransson till handa.

In fidem

Albert Petersson.

Efter uppläsande häraf beslöt kammaren, jemte det protokollet lades till handlingarna, förklara herr Göransson behörig att intaga plats bland kammarens ledamöter; och skulle den aflemnade fullmagten genom kammarens kanslis försorg till herr Göransson återställas.

I sammanhang härmed skulle här antecknas, att herr Göransson den 3 dennes instält sig vid riksdagen.

§ 3.

Upplästes vidare ett till kammaren inkommet protokoll, så lydande:

År 1894 den 3 februari sammanträdde den nämnd, som eger att döma, huruvida högsta domstolens samtliga ledamöter gjort sig förtjente att i deras viktiga kall bibehållas, hvarvid röstades öfver följande proposition:

»Den, som vill att omröstning på det i 69 § riksdagsordningen föreskrifna sätt skall anställas till uteslutande af någon bland högsta domstolens ledamöter, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner nej, blifva högsta domstolens samtliga ledamöter bibehållna.»

Och befunnos efter omröstningens slut, sedan voteringssedlarne öppnats, rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja 0;

Nej 48;

i följd hvaraf nämnden ansett högsta domstolens samtliga ledamöter böra vid deras embeten bibehållas.

O. M Björnstjerna.

G. S. Åkerhielm.

Fr. von Strokirch.

Carl Falk.

Kammaren beslöt, att innehållet af detta protokoll skulle meddelas Riksdagens kanslideputerade för uppsättande af förslag till Riksdagens skrifvelse i ämnet till Konungen.

§ 4.

Till kammaren hade ytterligare inkommit följande protokoll, som upplästes.

År 1894 den 5 februari sammanträdde kamrarnes valmän för utseende af Riksdagens komiterade till tryckfrihetens vård.

Sedan ledamoten af Första Kammaren, herr Casparsson, med stöd af § 12 utaf reglementariska föreskrifter för Riksdagen förklarad valnämndens sammankomst öppnad, företogs upprop af valmännen, dervid befunnos hafva kommit tillstädes från Första Kammaren alla dess valmän, med undantag af herr Ericsson, hvilken aflidit och i hvars ställe anmälde sig förste suppleanten herr Blomberg, under det att af de från Andra Kammaren utsedde valmännen herrar Aulin och Bexell antecknades som frånvarande.

Enär således och till följd deraf att Andra Kammaren icke utsett några suppleanter, från nämnda kammare endast tio valmän voro tillstädes, framställdes bland dessa det yrkande, att valet måtte uppskjutas, hvaremot å andra sidan framhölls, att val af ordförande borde först ega rum, innan det framställda yrkandet afgjordes.

Den i anledning häraf framställda proposition, huru vida den nu väckta frågan om valförrättningens uppskjutande kunde behandlas förr än ordförande i nämnden blifvit utsedd, förklarades besvarad med nej; hvarefter skreds till val af ordförande, dertill med elfva röster utsågs herr Casparsson.

Sedan den diskussion, som härefter vidtog rörande sjelfva hufvudfrågan, förklarats slutad, gjorde ordföranden i enlighet med de under diskussionen framställda yrkandena, propositioner derom, dels huruvida valförrättningen nu skulle företagas, dels huruvida densamma borde uppskjutas; och förklarade ordföranden sig anse den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad.

Då således derefter valet företogs, befunnos efter dess slut hafva blifvit till komiterade för tryckfrihetens vård utsedde:

Borgmästaren Frans Krook,	med 12 röster,	
F. d. riksarkivarien Karl Gustaf Malmström, " "	12	"
Professoren Gustaf Oscar Augustin Montelius, " "	12	"
Professoren friherre Adolf Erik Nordenskiöld, " "	12	"
F. d. kommerserådet Johan Sjöberg,	12	" och
F. d. bibliotekarien Carl Gustaf Styffe,	10	"

C. F. Casparsson.

R. von Kræmer.

Sten Leijonhufvud.

Fredrik Almgren.

Ordet begärdes af

Herr Hedin, som yttrade: Herr talman! Jag anhåller, att kammaren behagade besluta att lägga det nu upplästa protokollsutdraget på bordet.

Vidare anfördes ej. Med bifall till herr Hedins framställning, blef det ifrågayarande protokollet bordlagdt till nästa sammanträde.

§ 5.

Härefter föredrogs och hänvisades till lagutskottet Kongl. Maj:ts på kammarens bord hvilande proposition till Riksdagen med förslag till ecklesiastik boställsordning.

§ 6.

Efter föredragning vidare af de i senaste sammanträdet aflemnade motioner hänvisades:

herr *P. Waldenströms* motion, n:o 142, till kammarens tillfälliga utskott n:o 3; och

herr *J. Mankells* motion, n:o 143, till konstitutionsutskottet.

§ 7.

Föredrogs, men blef, på begäran af flere ledamöter å nyo bordlagdt bevillningsutskottets memorial n:o 1, med återlemnande af en till bevillningsutskottet hänvisad kongl. proposition.

§ 8.

Vid föredragning härnäst af lagutskottets memorial n:o 1, i anledning af Andra Kammarens remiss af motion angående förslag till lag om cigarrbodars stängning under viss tid, i hvilket memorial utskottet på anförda skäl förklarat sig föranlätet att till kammaren återlemna ifrågavarande af herr *E. J. Ekman* väckta motion, beslöt kammaren att, med godkännande af utskottets åtgärd att återlemna motionen till kammaren, hänvisa densamma till behandling af sitt tillfälliga utskott n:o 2.

§ 9.

Föredrogs härefter lagutskottets memorial n:o 2, i anledning af Andra Kammarens remiss af motion angående skrivelse till Kongl. Maj:t med begäran om upphäfvande af föreskriften i 27 § disciplinstadgan för krigsmagten.

Detta memorial blef, på begäran af flere ledamöter, å nyo bordlagdt.

§ 10.

I ordningen förekom dernäst lagutskottets memorial n:o 3, i anledning af Andra Kammarens remiss af motion om ändring i 12 § af förordningen angående förändrade föreskrifter om utmätning för krono- eller kommunalutskylder, allmänna afgifter m. m. den 12 juli 1878, i hvilket memorial utskottet, på anförda skäl, anmält sig för-anlåtet att till kammaren återlemna ifrågavarande, af herr *S. B. Bruhn* väckta motion.

Med godkännande af utskottets åtgärd att till kammaren åter-lemna motionen, beslöt kammaren hänvisa densamma till behandling af sitt tillfälliga utskott n:o 4.

§ 11.

Föredrogs och lades till handlingarna lagutskottets utlåtande n:o 4, i anledning af verkställd granskning af justitieombudsmannens embetsförvaltning.

§ 12.

Slutligen föredrogs lagutskottets memorial n:o 5, i anledning af *Ang. remiss* Andra Kammarens remiss af motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t *af en motion.* med begäran om utredning och förslag till förordning angående obli-gatorisk insättning i lifränteanstalt m. m.

Utskottet anmälde i detta memorial, att utskottet, af skäl, som i memorialet anförts, funnit sig för-anlåtet att till kammaren åter-lemna ifrågavarande, af herr *A. Petri* väckta motion.

I fråga härom anförde:

Herr Hedin: Utskottet begagnar det uttrycket, att utskottet funnit sig för-anlåtet att till kammaren återlemna motionen. Uttrycket är mindre egentligt, då det icke beror på lagutskottet att besluta, att icke lagutskottet skall behandla denna motion. Men det är nu mindre att fästa sig vid, än vid den onekligen viktiga frågan, hvart då en motion af denna beskaffenhet hör. Om här icke vore af motionären ifrågasatt något annat än en utredning, så vore frå-gan oändligt enkel, och det skulle icke kunna uppstå tvifvel om, att den finge remitteras till tillfälligt utskott. Men motionären har tillika begärt ett förslag af Kongl. Maj:t, ett förslag att underställas Riksdagen, ett förslag uti en fråga, i hvilken det icke ankommer på Kongl. Maj:t allena att lagstifta i kraft af 89 § regeringsformen, och det är en konstant praxis i Andra Kammaren, åtminstone med undantag för sådana fall, der något förbiseende har kunnat ega rum, att hemställanden till Kongl. Maj:t om förslag till Riksdagen i så-dant ärende, der Riksdagen eger med Kongl. Maj:t besluta, skola behandlas af det ständiga utskott, till hvilket förslaget på grund af ärendets natur bör höra. Nu förekommer i motionen en hem-ställan dels om utredning och förslag till förordning angående obli-

Ang. remiss af en motion. gatorisk insättning i lifrånstalt för nyfödda barn, dels förslag om statsbidrag för ändamålet. Att Kongl. Maj:t icke eger att i kraft af 89 § regeringsformen påbjuda obligatorisk insättning i lifrånstalt för nyfödda barn, det förmodar jag denna kammare är alldeles ense om, huru än åsigtarna må vara i Första Kammaren. Och att förslaget om statsbidrag till underlättande af dessa insättningar är en budgetsfråga, öfver hvilken Riksdagen allena har att besluta, det är lika klart. Således, för så vida man vill upprätthålla den praxis, som, såsom jag nyss yttrade, gjort sig i Andra Kammaren konstant gällande med undantag för sådana fall, då något förbiseende kunnat ega rum, kan icke kammaren remittera en motion af detta innehåll till tillfälligt utskott. För min del anser jag, att motionen bör stanna kvar hos lagutskottet, hvilket då sannolikt skulle få anledning att för behandling af ärendet begära sammanträde med statsutskottet, eftersom ärendet berör båda dessa utskotts funktionsområden. Jag anhåller således, att kammaren måtte besluta, att motionen får stanna kvar hos lagutskottet.

Herr vice talmannen Danielson: Att det kan uppstå olika meningar, om denna motion bör återgå till lagutskottet eller remitteras till annat ständigt utskott, är ej anmärkningsvärdt, men om man närmare betraktar sjelfva motionens innehåll äfvensom hvad förre talaren anført, är ju uppenbart, att det här ytterst gäller en statsutgift, och i sådant fall bör väl motionen närmast tillhöra statsutskottet. Jag vill också meddela, att inom talmanskonferensen, der öfverläggning egt rum om detta lagutskottsutlåtande, man hufvudsakligen varit öfverens om, att motionen närmast tillhörde statsutskottet; ty detta skulle kunna uttala åtskilligt i afseende å de ifrågasatta statsutgifterna, och sålunda skulle man få frågan förd mera direkt på sak, än om lagutskottet skulle taga hand om den. Man har nemligen att i första rummet taga hänsyn till de statsutgifter, som kunna blifva en följd af den ifrågasatta utredningen och antagandet af ett sådant lagförslag som det här åsyftade. Jag vågar därför anhålla, att kammaren måtte godkänna lagutskottets hemställan och remittera motionen till statsutskottet, i all synnerhet som jag har anledning tro, att Första Kammaren skall förfara på detta sätt.

Herr Hedin: Jag slutade mitt anförande med att säga, att jag antog, att motionen rätteligen borde behandlas af sammansatt stats- och lagutskott. Då uppstår frågan, till hvilketdera utskottet den bör i första hand remitteras. Jag har ingenting att invända emot remiss till statsutskottet, men det finnes minst lika goda skäl att skicka motionen till lagutskottet.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, och efter af herr talmannen i sådant afseende gifven proposition, beslöt kammaren att, med godkännande af utskottets åtgärd att till kammaren återlemna den ifrågavarande motionen, hänvisa densamma till behandling af statsutskottet.

§ 13.

För motions afgifvande hade sig anmält herr *D. Persson* i Tällberg, hvilken nu aflemnade en motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utredning angående verkningarna af en förändring, enligt angifna grunder, i gällande bestämmelser rörande den kommunala rösträtten m. m.

Denna motion, som erhöll ordningsnummer 144, bordlades till nästa sammanträde.

§ 14.

Herr talmannen hemställde, att kammaren ville, under förutsättning att lagutskottets utlåtande n:o 4, i anledning af verkställd granskning af justitieombudsmannens embetsförvaltning, derförinnan hunnit af båda kamrarna slutbehandlas, besluta att i sammanträdet nästkommande lördag den 10 dennes företaga val af de tjugufyra valmän, hvilka, jemte ett lika antal från Första Kammaren, hade att välja Riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare äfvensom sex suppleanter för desse valmän.

Denna herr talmannens hemställan bifölls.

§ 15.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr *B. V. Hedgren* under 3 dagar fr. o. m. den 8 dennes,

„ *F. Ohlsson* från Vexjö 3 „ „ „ 12

„ *Anders Hansson* i Solberga 6 dagar fr. o. m. den 12 d:s.

§ 16.

Till bordläggning anmäldes konstitutionsutskottets memorial n:o 1, med uppgift å hvilande förslag till ändringar i grundlagarne.

§ 17.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 1,41 e. m.

In fidem

Hj. Nehrman.